

De Omgeving van de Mens is de Medemens

Op de Nieuwe Binnenweg in Rotterdam hangt het neonkunstwerk van dichter en nachtburgemeester Jules Deelder. 'De Omgeving van de Mens is de Medemens' staat er in blauwe letters. Dag en nacht licht het op. Voor passerende reizigers, winkelende Rotterdammers, dakloze burgers en straatmuzikanten. Als feit, filosofische gedachte, troost of wake-upcall, al naar gelang de toestand van de voorbijganger. Passend bij de Kerst, dat ook, maar het hangt daar het hele jaar – een Kerstgedachte is vaak alle dagen goed.

Mensen in de zorg hebben van dat medemenszijn hun vak gemaakt. Nabij zijn is een gegeven in de zorg. Corona leerde dat dat geen vanzelfsprekendheid is, maar wel noodzakelijk. De ggz vergt mentale nabijheid, in persoon of digitaal, met tegelijk de gepaste beroepsmatige distantie. Zorgprofessionals kunnen dat. Wat zijn er in het afgelopen jaar weer ongelofelijk veel mooie dingen gedaan en gebeurd. Ik zag ze; op de werkvloer, in de opvang, in de HIC, in de paardenbak, in een digitaal gesprek, in het lichtcafé, in een filmpje ter gelegenheid van Wereld Suïcide Preventie Dag, maar ook in een documentaire als NIKKI over kinderen van ouders met psychische problemen. Verpleegkundigen, psychologen, psychiaters, sociaal werkers, therapeuten, ervaringsdeskundigen, naasten, mensen achter de balie en nog veel meer: professionals en ondersteuners die optrekken met mensen die zorg nodig hebben. Die daar alle kunde, ervaring en passie inleggen die ze hebben. En natuurlijk ook medemenselijkheid.

Een open deur: werken in de zorg is niet altijd gemakkelijk. En dan heb ik het niet eens over de vakkennis of het kunnen omgaan met patiënten en cliënten op alle momenten in het leven. Zorg houdt nooit op en soms voelt het alsof werken in de zorg ook nooit ophoudt. Dan raken mensen soms uitgeput en overbelast. Als er veel collega's ziek zijn of om een andere reden afwezig, als er een groot personeelstekort is en er wordt gevraagd of jij kunt bijspringen, dan zeggen zorgverleners niet gauw nee. Ook al heb je al veel gewerkt of zijn er privé-afspraken. Dat is heel goed en fijn als het af en toe gebeurt, maar niet als dat regel wordt. Het is ook niet goed als er naast vaste krachten die diensten draaien, er te vaak gaten opgevuld moeten worden met zzp'ers.

Of als er jammer genoeg van de mensen die vol enthousiasme beginnen als zorgprofessional meer dan 40 procent binnen twee jaar weer weg is, zoals de commissie Terpstra in 2020 constateerde.

We willen geen zorg die altijd wissels trekt. We werken er hard aan om dat te voorkomen. En tegelijk zijn er zoveel mensen die mentale problemen ervaren en zich melden voor zorg of ondersteuning. Als dat is omdat er minder stigma rust op mentale problemen heeft dat nog iets positiefs. Als het is omdat onze samenleving onherbergzamer wordt en dingen als armoede, slechte leefomstandigheden en onzekerheid psychische aandoeningen mobiliseren, is dat erg. Maar ook dan moeten we er mee omgaan. Door veel meer alertheid, op school, op het werk, op alle fronten. Door preventie. Met de erkenning dat gezondheidsproblemen niet altijd opgelost kunnen worden met gezondheidszorg maar dat het soms net zo goed gaat om maatschappelijke problemen die aangepakt moeten worden. Dat vraagt een samenleving die oogt heeft voor de medemens. Dat vraagt brede samenwerking, over allerlei schotten heen. Dat ontzorgt. Maar even belangrijk zijn de mensen die in de zorg werken. Aandacht en waardering voor jou, daar begint het mee.

De omgeving van de mens is de medemens. Van het kunstwerk van Jules Deelder is een beschrijving die zegt: 'In het aardedonker van de nacht is het op zijn mooist'. De nabijheid van anderen als het voor mensen het moeilijkst is, is kostbaar en onmisbaar. Daarom, nu aan het einde van het jaar, vlak voor de feestdagen, opnieuw: dankjewel. Dank voor alle zorgzaamheid, inzet en collegialiteit, voor jouw bijdrage aan onze ggz.

Dankjewel voor alles wat je hebt gedaan in het afgelopen jaar.

Een goede Kerst gewenst als je dat viert, een fijne decembermaand, en een gezond Nieuwjaar!

Ruth Peetoom

Voorzitter de Nederlandse ggz

samen zijn we **de Nederlandse ggz**